ALI-2111 våren 2008
Fantastisk litteratur og science fiction: kursprogram

Tema for emnet ALI-2111 er fantastisk litteratur og science fiction. Fantastisk litteratur ses på i utgangspunktet som en sjanger som innbefatter eller overlapper med mange sjangre; ikke bare science fiction, men også fantasy, gotikk, skrekk, eventyr, utopi, osv. Emnet kommer til gi kunnskaper om både de historiske utviklingene og de strukturelle kjennetegnene til hele feltet fantastisk litteratur, med særlig fokus på science fiction og dens posisjonering innenfor dette feltet.

Pensum består av to deler. Den ene delen består av en rekke utvalgte tekster fra de formene som er mest vanlig i den fantastiske litteraturen og science fiction: noveller, langnoveller og romaner. Utvalget spenner over flere nasjonale tradisjoner og tidsepoker fra romantikken og framover. Utvalget innbefatter:

- Mary Shelleys *Frankenstein*, som er både en gotisk skrekkroman og ofte sett på som den første science fiction-romanen
- en del tidlige fantastiske langnoveller med skrekkinnslag
- flere science fiction-tekster, både tradisjonelle og eksperimentelle, både orientert mot det tekniske og det sosiale, noen med utopisk eller dystopiske innslag
- en fantasy-roman med innslag av science fiction (Richard Pullmans *Northern Lights*, begynnelsen på en trilogi)

Den andre delen av pensum består av teoritekster omkring fantastisk litteratur, science fiction og fantasy. Vi kommer til å ta utgangspunkt i Todorovs bok om det fantastiske når det gjelder feltet som helhet, og i en rekke artikler når det gjelder science fiction og fantasy. Alle tekstene er tilgjengelig på Akademisk Kvarter i form av bøker eller i de to kompendiene. Undervisningen kommer ikke til å dekke hele pensum; noe må leses på egen hånd.

Læring i klasserommet kommer til å foregå gjennom åpne diskusjoner med stor innslag av studentaktivitet. I utgangspunktet er det tenkt at vår tilnærming til fiksjonstekstene vi ser på kommer til å innbefatte elementer fra

- vanlig litteraturvitenskaplig beskrivelsemetode
- lesninger utfra sjanger
- kontekstualiseringer i forhold til samfunnshistorie og litteraturhistorie
- særlig fokus på temaer som kjønn, grenser, det ukjente, og det utopiske.

Siden i hvert fall tre av tekstene på pensum tar i bruk polare og arktiske diskurser, kommer også dette til å tas opp som tema, i tråd med emnets beliggenhet i Tromsø og fakultetets pågående forskningsprosjekt "Arktiske diskurser". I tillegg til å se på hva teoritekstene har å lære oss om de enkelte sjangrene, skal vi også i hver tilfelle ta opp til kritisk diskusjon hvordan de strategisk forsøker å innvirke på statusene til disse sjangrene, som til dels har blitt holdt utenfor det høylitterære kanon.

Eksamenskravene for ALI-2111 (hentet fra emnebeskrivelsen):

- *Arbeidskrav: En mindre oppgave (2-3 sider) over oppgitt emne leveres til fastsatt dato i løpet av semesteret. En første versjon leveres for veiledning tre uker før endelig innlevering. Arbeidskravet evalueres med godkjent/ikke godkjent.*
- *Vurderingsform: En prosjektoppgave (10 sider) over oppgitt emne leveres til fastsatt dato og danner grunnlaget for karakterfastsettelsen. Studentene får angitt tema for prosjektoppgaven 10 uker før innleveringsfristen. En første versjon leveres for veiledning tre uker før endelig innlevering. Emnet vurderes med bokstavkarakterer (A-F).*

Det skal altså leveres inn utkast av oppgavene før endelig innlevering, som kommenteres skriftlig av faglærer. Oppgavene kan skrives på norsk, et annet skandinavisk språk, eller engelsk.

Viktige hjelpemidler blir den metodiske terminologien noen deltakere vil ha lært på metodekurs på 1000-nivået (et alternativ er å lese Rolf Gaasland, *Fortellerens Hemmeligheter*, Oslo: Universitetsforlaget, 1999; UBTØ 82.01 Gås), samt et uvurdelig oppslagsverk, *The Encyclopedia of Science Fiction*, redigert av John Clute og Peter Nicholls (2. utg. London: Orbit, 1993; UBTØ ls 82(03) Enc), som er tilgjengelig på Universitetetsbiblioteket. En praktisk oppslagsbok når det gjelder litteraturvitenskapelig terminologi ellers er *Litteraturvitenskapelig leksikon*, red. Jakob Lothe, Unni Solberg og Christian Refsum (Oslo: Kunnskapsforlaget, 1998; UBTØ ls 82(03) Lot). Kurset har egen vevside (http://uit.no/humfak/8777/1), og det anbefales å bruke lenkene der til relevante ressurser på verdensvevet i forhold til de enkelte verkene.

Faglærer er Johan Schimanski; han har kontor A1007, telefonnummer 776 44231, e-post johan.schimanski@hum.uit.no, og treffetid onsdager 13.15 til 14.00. Kurset holdes tirsdager 14.15-16.00 på rom A 3018.

15. januar: hvor skal vi?

Hvem er vi?
Hva skal vi gjøre på kurset?
"Fantastisk litteratur", "science fiction", "fantasy": hva vet vi allerede?

22. januar: å lese det fantastiske

Todorov, *The Fantastic* kap. 2, 3, 4
Hoffmann, "The Sandman"

29. januar: å lese science fiction

arbeidskrav utleveres per epost og vevside
Shippey, "At lære at læse science fiction"
Delany, "Aye, and Gomorrah..."

5. februar: fra gotikk til science fiction 1

Suvin, "On the Poetics of the Science Fiction Genre"
Suvin, *Metamorphoses of Science Fiction* [utdrag 63-84]
Borgzinner, "Nattmat"
Shelley, *Frankenstein*

12. februar: fra gotikk til science fiction 2
Shelley, *Frankenstein*

fredag 15. februar
første utkast til arbeidskrav innleveres til faglærer per epost

19. februar: harde og myke virkeligheter 1
Broderick, *Reading by Starlight* [utdrag 49-63]
Brooke-Rose, *A Rhetoric of the Unreal* [utdrag 72-102]
Le Guin, *The Left Hand of Darkness*

26. februar: harde og myke virkeligheter 2
Todorov, *The Fantastic* kap. 10
Le Guin, *The Left Hand of Darkness*
Asimov, "Nightfall"

4. mars
arbeidsuke: ingen undervisning

fredag 6. mars
arbeidskrav innleveres til faglærer per epost

11. mars: utopi og kritikk 1
Piercy, *He, She and It*

18. mars
prosjektoppgave utleveres per epost og vevside
påske: ingen undervisning

25. mars
påske/arbeidsuke: ingen undervisning

1. april: utopi og kritikk 2
Barr, "Feminist Fabulation"
James, "Utopias and Anti-Utopias"
Piercy, *He, She and It*

8. april: fantasy 1
Todorov, *The Fantastic* kap. 1
Mendlesohn, "Toward a Taxonomy of Fantasy"
Carter, "The Erl-King"
Pullman, *Northern Lights*

15. april: fantasy 2
Tolkien, "On Fairy-Stories"
Pullman, *Northern Lights*

22. april: new wave & slipstream 1

Delany, "Overvejelser over historiske modeller"
Strugatsky, "Wanderers and Travellers"
McHale, *Postmodernist Fiction*. [utdrag 59-72]

29. april: new wave & slipstream 2

Luckhurst, "The Many Deaths of Science Fiction"
Borges, "Tlön, Uqbar, Orbis Tertius"
Zoline, "The Heat Death of the Universe"

tirsdag 6. mai

første utkast av alle prosjektoppgaver innleveres per epost til faglærer

onsdag 28. mai, før kl. 12.00

alle prosjekttoppgaver innleveres i papirversjon på ekspedisjonskontor